

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησεως 3/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Δ')**

Συνεδρίαση της 16^{ης} Ιανουαρίου 2018

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Αικατερίνη Γρηγορίου, Δήμητρα Κεφάλα, Ευστράτιος Συνοίκης, Παναγιώτης Παππάς, Παναγιώτα Ελευθερία Δασκαλέα Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Γρηγορίου, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθ. πρωτ. 2832.17/87901/7-12-2017 έγγραφο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής / Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών / Διεύθυνση Προμηθειών και Εποπτείας Αποθηκών /Τμήμα Υλοποίησης Προμηθειών Τακτικών Διαγωνισμών.

Ερώτημα: α) Αν η διάταξη της παραγράφου 3 του σημείου Α του άρθρου 3 του ν.3548/2007 θεμελιώνει υποχρέωση δημοσίευσης της περίληψης της επαναληπτικής διακήρυξης που θα εκδοθεί για την προμήθεια τεχνικού και εκπαιδευτικού εξοπλισμού των Α.Ε.Ν. Σύρου, Οινουσών και Χίου, σε τοπικές εφημερίδες που εδρεύουν στη Σύρο, τις Οινούσσες και τη Χίο, δεδομένου ότι αποτελούν τον τόπο όπου θα εγκατασταθεί ο υπό προμήθεια εξοπλισμός ή αν, λόγω του ότι ο διαγωνισμός διενεργείται από την ερωτώσα Υπηρεσία (ΔΙ.Π.Ε.Α.), η οποία είναι κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και όχι περιφερειακή, δεν συντρέχει τέτοια υποχρέωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 του π.δ. 118/2007.

β) Ομοίως, προκειμένου για τους διαγωνισμούς που διενεργούνται από τη ΔΙ.Π.Ε.Α. για λογαριασμό του Υπουργείου, ερωτάται αν υφίσταται υποχρέωση δημοσίευσης των περιλήψεων των διακηρύξεων σε τοπική ή και περιφερειακή

εφημερίδα, δεδομένου ότι η ΔΙ.Π.Ε.Α. δεν είναι περιφερειακή υπηρεσία ή αν είναι υποχρεωτική η δημοσίευση μόνο σε ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες, σύμφωνα με το άρθρο 4 του π.δ. 118/2007.

γ) Δεδομένου ότι σε πολλές περιπτώσεις διακηρύξεων που εκδίδονται από τη ΔΙ.Π.Ε.Α., τα υπό προμήθεια είδη ή οι υπηρεσίες προορίζονται, όχι μόνο για κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου, αλλά και για περιφερειακές, ερωτάται αν αποτελεί κριτήριο, για το αν θα γίνει δημοσίευση σε τοπική εφημερίδα, η εξέταση του τόπου όπου θα αφορά η προμήθεια ή η υπηρεσία για την οποία διενεργείται ο διαγωνισμός ή αν αρκεί το γεγονός ότι, η ΔΙ.Π.Ε.Α., ως κεντρική υπηρεσία του Υ.Ν.Α.Ν.Π., έχει υποχρέωση δημοσίευσης περίληψης των διακηρύξεων μόνο σε δύο οικονομικές εφημερίδες, σύμφωνα με το άρθρο 4 του π.δ. 118/2007.

-//-

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ιστορικό

Με το έγγραφο του ερωτήματος και τα συνοδεύοντα αυτό στοιχεία του φακέλου δίδεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Η Διεύθυνση Προμηθειών και Εποπτείας Αποθηκών (ΔΙ.Π.Ε.Α.) του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Υ.ΝΑ.Ν.Π.) ανήκει στην οργανωτική δομή της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου, ήτοι είναι κεντρική υπηρεσία και είναι αρμόδια για τον προγραμματισμό, την παρακολούθηση και την υλοποίηση των προμηθειών υλικών και υπηρεσιών του Υπουργείου, καθώς και για την εποπτεία της διαχείρισης των υλικών των αποθηκών. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, το δεύτερο τμήμα της ΔΙ.Π.Ε.Α. υλοποιεί, μεταξύ άλλων, προμήθειες που πραγματοποιούνται με τη διαδικασία των τακτικών διαγωνισμών, σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 3 παρ. β του π.δ. 103/2014. Η ΔΙ.Π.Ε.Α. είναι η μοναδική υπηρεσία του Υ.ΝΑ.Ν.Π. που έχει τη σχετική αρμοδιότητα και πραγματοποιεί διαγωνισμούς για προμήθεια υλικών και παροχή υπηρεσιών για λογαριασμό ολόκληρου του Υ.ΝΑ.Ν.Π., τόσο των κεντρικών, όσο και των περιφερειακών υπηρεσιών αυτού.

2. Στο πλαίσιο διεξαγωγής των τακτικών διαγωνισμών, για την τήρηση των απαιτούμενων κανόνων δημοσιότητας εφαρμόζονται οι διατάξεις του

άρθρου 4 του π.δ. 118/2007, σύμφωνα με τις οποίες ο φορέας που διενεργεί το διαγωνισμό έχει υποχρέωση να φροντίσει για τη δημοσίευση περίληψης των ουσιωδών στοιχείων της διακήρυξης, μεταξύ άλλων, σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες και σε μια τοπική, «...όταν ο διαγωνισμός προκηρύσσεται από περιφερειακή Υπηρεσία». Με διατάξεις του ν.4412/2016, που παρατίθενται κατωτέρω, η υποχρέωση δημοσίευσης σε οικονομικές εφημερίδες παύει να ισχύει την 1-1-2018, η δε δημοσίευση σε τοπική εφημερίδα την 1-1-2021.

3. Εξ άλλου, με τις αναφερόμενες στο έγγραφο του ερωτήματος και παρατιθέμενες κατωτέρω διατάξεις του ν. 3548/2007, προβλέπεται υποχρέωση καταχώρισης όλων των δημοσιεύσεων των φορέων του Δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα σε νομαρχιακές, ήδη, περιφερειακές και τοπικές εφημερίδες που έχουν την έδρα τους στο νομό που θα λάβει χώρα η υπηρεσία, η προμήθεια ή η εκτέλεση έργου, ότι η υποχρέωση αυτή «...είναι ανεξάρτητη από την υποχρέωση δημοσιεύσεων, η οποία προβλέπεται από άλλες διατάξεις. Οι δημοσιεύσεις του νόμου αυτού διενεργούνται επιπλέον αυτών», καθώς επίσης ότι οι δαπάνες αυτές θα καταβάλλονται από τον εργολάβο ή τον προμηθευτή που θα αναδειχθεί ανάδοχος. Τέλος, στο άρθρο 77 παρ. 5 του ν.4270/2014 ορίζεται ότι οι δαπάνες δημοσιευμάτων του Δημοσίου που καταχωρούνται στον τύπο και αφορούν, μεταξύ άλλων, προκηρύξεις διαγωνισμών ή διακηρύξεις, βαρύνουν τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του οικείου Υπουργείου.

4. Η ΔΙ.Π.Ε.Α. τον Φεβρουάριο του 2017 δημοσίευσε, μεταξύ άλλων, την 01/2017 διακήρυξη, η οποία αφορούσε την προμήθεια τεχνικού και εκπαιδευτικού εξοπλισμού, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 1.630.769,24 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ., με ηλεκτρονικό, δημόσιο διαγωνισμό, ανοικτής διαδικασίας, με τόπο παράδοσης τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.) Σύρου, Οινουσών και Χίου, προς κάλυψη των εκπαιδευτικών τους αναγκών. Ειδικότερα, η προμήθεια αφορούσε τα εξής είδη: αναβάθμιση RADAR ARPA σε προσομοιωτή γέφυρας, προσομοιωτή χειρισμού υγρού φορτίου, εργαστήριο ηλεκτρικών μηχανών, εργαστήριο συστημάτων αυτόματου ελέγχου, εργαστήριο καυσίμων λιπαντικών, εργαστήριο ψύξης κλιματισμού, εργαστήριο ψηφιακών συστημάτων - PLC και εργαστήριο πολυμέσων.

5. Στο πλαίσιο τήρησης των κανόνων δημοσιότητας, δεδομένου ότι ο υπό προμήθεια εξοπλισμός αφορούσε Α.Ε.Ν. εγκατεστημένες στην

περιφέρεια και, συγκεκριμένα, στη Σύρο, στις Οινούσσες και στη Χίο, κρίθηκε σκόπιμο να δημοσιευθεί η περίληψη της οικείας διακήρυξης σε τοπικές εφημερίδες των αντίστοιχων πόλεων, θεωρώντας ότι από τις διατάξεις του ν. 3548/2007 προκύπτει αυτοτελής υποχρέωση της ΔΙ.Π.Ε.Α., ανεξάρτητη από το άρθρο 4 του π.δ. 118/2007, για δημοσίευση των περιλήψεων των διακηρύξεων σε περιφερειακές και τοπικές εφημερίδες.

6. Ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε εν μέρει, για ορισμένα είδη, αλλά για τα περισσότερα ματαιώθηκε και επίκειται επανάληψη αυτού. Η δημοσίευση της περίληψης της αρχικής διακήρυξης σε τοπικές εφημερίδες είναι σύμφωνη με την ακολουθούμενη μέχρι σήμερα διοικητική πρακτική, πλην όμως, από τις εφαρμοστέες εν προκειμένω διατάξεις δεν προκύπτει, κατά την ερωτώσα υπηρεσία, με σαφήνεια η σχετική υποχρέωση. Για το λόγο αυτό και για την ορθή εφαρμογή των κανόνων δημοσιότητας αναφορικά με τις διακηρύξεις διαγωνισμών προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που διενεργεί η ΔΙ.Π.Ε.Α. τέθηκε το υπό εξέταση ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

7. Στις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1 (όπως το πρώτο της εδάφιο αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του ν. 4208/2013, Α'252), του άρθρου 3 και της παραγράφου 3 του άρθρου 4 (η οποία προστέθηκε με το άρθρο 46 του ν.3801/2009, Α'163) του ν. 3548/2007, «Καταχώριση δημοσιεύσεων των φορέων του Δημοσίου στο νομαρχιακό και τοπικό Τύπο και άλλες διατάξεις», Α' 68, όπως ίσχυαν πριν την κατάργησή τους με τις διατάξεις του ν.4412/2016, που παρατίθενται κατωτέρω, ορίζεται:

«Άρθρο 1 Πεδίο εφαρμογής

1... 3. Στις διατάξεις του νόμου αυτού υπάγονται όλες οι δημοσιεύσεις των φορέων του, κατά την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α'65), δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως εκάστοτε ισχύει, σε νομαρχιακές και τοπικές εφημερίδες, εφόσον αυτές προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις ως υποχρεωτικές. Ειδικότερα, στις ανωτέρω δημοσιεύσεις υπάγονται: α) οι διακηρύξεις δημοπρασιών και προκηρύξεις διαγωνισμών των ως άνω φορέων, εξαιρουμένων των διαγωνισμών προσλήψεων προσωπικού και β)....».

«Άρθρο 3 Κατανομή καταχωρίσεων

A. Νομαρχιακές εφημερίδες

1. α) Οι περιλήψεις των διακηρύξεων και προκηρύξεων του εδαφίου α' της παραγράφου 3 του άρθρου 1 καταχωρίζονται υποχρεωτικά, με κριτήριο την προβλεπόμενη από τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 2328/1995 (ΦΕΚ 159 Α') ίση κατανομή, με την αμοιβή που καθορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, από τον αρμόδιο φορέα για λογαριασμό του οποίου δημοσιεύεται η προκήρυξη ή η διακήρυξη σε τουλάχιστον δύο ημερήσιες και μία εβδομαδιαία νομαρχιακές εφημερίδες, οι οποίες περιλαμβάνονται στην απόφαση του άρθρου 2 και οι οποίες έχουν την έδρα τους στο νομό, που θα λάβει χώρα η υπηρεσία ή η μελέτη, η προμήθεια αγαθών ή η εκτέλεση έργου, σύμφωνα με το αντικείμενο της διακήρυξης ή της προκήρυξης. β)....

3. Η υποχρέωση των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 1 για τις δημοσιεύσεις των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη από την υποχρέωση δημοσιεύσεων, η οποία προβλέπεται από άλλες διατάξεις. Οι δημοσιεύσεις του νόμου αυτού διενεργούνται επιπλέον αυτών. Αν οι διατάξεις αυτές προβλέπουν ρητά ότι η δημοσίευση γίνεται και σε εφημερίδες του νομαρχιακού και τοπικού Τύπου, όπως τροποποιήθηκαν με τον παρόντα νόμο, η δημοσίευση διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

B. Τοπικές εφημερίδες...».

«Άρθρο 4 Αμοιβή για την καταχώριση δημοσιεύσεων

1... 3. Οι δαπάνες δημοσίευσης της διακήρυξης, τα κηρύκεια και τα λοιπά έξοδα της δημοπρασίας, αρχικής και επαναληπτικής, θα καταβάλλονται σε κάθε περίπτωση από τον εργολάβο ή τον προμηθευτή που ανακηρύχθηκε ανάδοχος με τη διαδικασία, με την προσκόμιση των νόμιμων παραστατικών...».

8. Στις διατάξεις του άρθρου 4 του π.δ.118/2007, «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)», Α'150, ορίζεται:

«Άρθρο 4 Κανόνες δημοσιότητας

1... 2. Στις περιπτώσεις ανοικτού και κλειστού διαγωνισμού, ο φορέας που διενεργεί τον διαγωνισμό μεριμνά για ευρεία γνωστοποίηση της σχετικής διακήρυξης και ειδικότερα: α. Για την αποστολή προς δημοσίευση προκήρυξης (περίληψης των ουσιωδών στοιχείων της διακήρυξης) στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων καθώς και για τη δημοσίευση σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας και σε τοπική εφημερίδα, εάν υπάρχει, όταν ο διαγωνισμός προκηρύσσεται από περιφερειακή Υπηρεσία. β... 4. Τα έξοδα δημοσίευσης των ανακοινώσεων στον ελληνικό τύπο βαρύνουν τους φορείς που εκτελούν προμήθειες, στη δε Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, την Ευρωπαϊκή Ένωση. 5...».

9. Στις διατάξεις των περιπτώσεων 35 και 59 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 και των περιπτώσεων 10 και 12 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 18 του ν. 4469/2017, Α' 62) της παραγράφου 1 του άρθρου 379 του ν.4412/2016, «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», Α' 147 και 200, (διόρθωση σφαλμάτων) ορίζονται:

«Άρθρο 377 Καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις: (1)... (35) της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 1, της παραγράφου 1 σημείο Α' και της παραγράφου 1 σημείο Β' του άρθρου 3, της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3548/2007 (Α' 68), με την επιφύλαξη της παραγράφου 12 του άρθρου 379... (59) του π.δ. 118/2007 (Α' 150). Ειδικά η υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης σε δύο ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας, που προβλέπεται στο άρθρο 4 του ως άνω προεδρικού διατάγματος καταργείται με την επιφύλαξη της παραγράφου 10 του άρθρου 379. Ειδικά η υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης σε τοπική εφημερίδα, που προβλέπεται στο ίδιο άρθρο, όταν ο διαγωνισμός προκηρύσσεται από περιφερειακή υπηρεσία, καταργείται με την επιφύλαξη της παρ. 12 του άρθρου 379., (60)...

2... 3. Καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που επιβάλλει υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης ή περίληψης διακήρυξης σε ημερήσιες εφημερίδες,

οικονομικές ή μη, πανελλήνιας ή ευρείας κυκλοφορίας, με την επιφύλαξη των παραγράφων 10 και 12 του άρθρου 379. 4...».

« Άρθρο 379

Έναρξη ισχύος (άρθρα 90 παράγραφοι 1-2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 106 παράγραφοι 1-2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1... 10. Η ισχύς του δεύτερου εδαφίου των περιπτώσεων 31, 40, 59 και 82 της παρ. 1 και της παρ. 3 του άρθρου 377 αρχίζει την 1η Ιανουάριου 2018.

12. Η ισχύς της περίπτωσης 35 και 68, καθώς και του τρίτου εδαφίου των περιπτώσεων 31, 40, 59 και 82 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 αρχίζει την 1η Ιανουάριου 2021. 13...».

10. Στη διάταξη του άρθρου 16 του ν. 4487/2017, «Ηλεκτρονικό σύστημα διάθεσης τηλεοπτικού διαφημιστικού χρόνου, τροποποίηση του ν. 3548/2007, σύσταση μητρώου περιφερειακού και τοπικού Τύπου, ειδική σήμανση γραμμωτού κώδικα στις έντυπες εκδόσεις, δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την ενίσχυση της παραγωγής οπτικοακουστικών έργων στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις», Α' 116, ορίζεται:

«Άρθρο 16

Όπου στις κείμενες διατάξεις γίνεται αναφορά σε νομαρχιακές εφημερίδες εφεξής νοούνται οι περιφερειακές εφημερίδες».

11. Στις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 77 του ν. 4270/2014, «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», Α' 143, ορίζεται:

«Άρθρο 77 Έννοια και περιπτώσεις Δημόσιων δαπανών

1. ... 5. Οι δαπάνες δημοσιευμάτων ή ανακοινώσεων του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., που καταχωρούνται στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο και αναφέρονται σε καθαρά υπηρεσιακές ανάγκες, όπως προσκλήσεις, προκηρύξεις διαγωνισμών ή διακηρύξεις, καθώς και ανακοινώσεις σχετικά με την κατάρτιση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού, βαρύνουν τις ειδικές πιστώσεις των οικείων, κατά περίπτωση, προϋπολογισμών των Υπουργείων ή Ν.Π.Δ.Δ. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν

πρότασης του Γενικού Γραμματέα Μέσων Ενημέρωσης, καθορίζονται και αναπροσαρμόζονται οι τιμές των δημοσιευμάτων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα».

12. Στις διατάξεις του άρθρου 58 του π.δ.103/2014, «Οργανισμός Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου», Α' 170, ορίζεται:

«Άρθρο 58 Αρμοδιότητες

Η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών ασκεί τις κατωτέρω αρμοδιότητες, ως ακολούθως: 1... 3. Η Διεύθυνση Προμηθειών και Εποπτείας Αποθηκών είναι αρμόδια για τον προγραμματισμό, την παρακολούθηση και την υλοποίηση των προμηθειών υλικών και υπηρεσιών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου... α)... β) Οι αρμοδιότητες του Τμήματος Υλοποίησης Προμηθειών Τακτικών Διαγωνισμών είναι οι ακόλουθες: αα) Η υλοποίηση των προμηθειών που πραγματοποιούνται με τη διαδικασία των τακτικών διαγωνισμών και τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με ή χωρίς την προκήρυξη διαγωνισμού. ββ)...».

Ερμηνεία και εφαρμογή των κρίσιμων διατάξεων

13. Με το ν.4412/2016, με τον οποίο προσαρμόστηκε το εθνικό δίκαιο στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καταργήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι κρίσιμες εν προκειμένω διατάξεις. Ειδικότερα, η περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 1 και η παράγραφος 1 του σημείου Α του άρθρου 3 του ν. 3548/2007, αφενός και το π.δ. 118/2007, αφετέρου, καταργήθηκαν με την περίπτωση 35 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016, οι δυο πρώτες και με την περίπτωση 59 του ίδιου άρθρου το π.δ. 118/2007.

14. Όπως προκύπτει από το συνδυασμό των καταργητικών διατάξεων και των διατάξεων των περιπτώσεων 10 και 12 της παραγράφου 1 του άρθρου 379 του ν. 4412/2016, η υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης σε δυο ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες, που προβλέπεται στο άρθρο 4 του π.δ. 118/2007, καταργείται την 1η Ιανουαρίου 2018, ενώ η υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης σε τοπική εφημερίδα, που προβλέπεται στην ίδια διάταξη καταργείται την 1η Ιανουαρίου 2021. Την ίδια ημερομηνία καταργούνται και οι ως άνω διατάξεις του ν. 3548/2007, με τις οποίες

ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με δημοσιεύσεις στον περιφερειακό και τοπικό τύπο. Επομένως, οι κανόνες τοπικής δημοσιότητας, που τίθενται με τις ως άνω διατάξεις, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, εξακολουθούν να ισχύουν και να εφαρμόζονται μέχρι την 1-1-2021.

15. Με το ν. 3548/2007 αναμορφώθηκε η νομοθεσία για την καταχώριση υποχρεωτικών δημοσιεύσεων στον περιφερειακό και τοπικό τύπο και τέθηκαν νέα τυπικά κριτήρια αξιολόγησης των εφημερίδων, προκειμένου αυτές να έχουν δικαίωμα να προβαίνουν σε τέτοιες δημοσιεύσεις, όπως κριτήρια αναγνωρισιμότητας και βιωσιμότητας, ώστε να επιτυγχάνεται η μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα και διαφάνεια, όσον αφορά τις εκ του νόμου προβλεπόμενες υποχρεωτικές δημοσιεύσεις (ΝΣΚ 276/2007 παρ. ΙΙΙβ). Ο νόμος αυτός περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με την έννοια του περιφερειακού και του τοπικού τύπου, τον αριθμό των υποχρεωτικών καταχωρίσεων, τον τόπο ή τους τόπους στους οποίους αυτές θα διενεργηθούν και προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι αυτές διενεργούνται ανεξαρτήτως ύψους προϋπολογισμού της προς κατάρτιση σύμβασης, με κριτήριο την ίση κατανομή και με την αμοιβή που καθορίζεται κατά τους όρους του, επιπλέον των δημοσιεύσεων που προβλέπονται από άλλες διατάξεις (ΝΣΚ 333/2008, 204/2010).

16. Το πεδίο εφαρμογής του ν. 3548/2007, ορίζεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 1. Η διάταξη αρχικά είχε ως εξής: «3. Στις διατάξεις του νόμου αυτού υπάγονται οι ακόλουθες δημοσιεύσεις των φορέων του, κατά την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α), Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως εκάστοτε ισχύει, σε νομαρχιακές και τοπικές εφημερίδες. Ειδικότερα...». Μετά την αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της με το ν. 4208/2013, άρθρο 16 παρ. 1, ορίζεται πλέον ρητά ότι στις διατάξεις του νόμου αυτού υπάγονται όλες οι ως άνω δημοσιεύσεις, «εφόσον αυτές προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις ως υποχρεωτικές». Η αντικατάσταση σκοπεί, σύμφωνα με την οικεία αιτιολογική έκθεση, στην ενίσχυση του περιφερειακού τύπου και την αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής του νόμου, ώστε να «...προβλέπεται ρητά ότι οι διατάξεις του εφαρμόζονται σε όλες τις δημοσιεύσεις του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα στον τοπικό και νομαρχιακό τύπο, εφόσον αυτές προβλέπονται ως υποχρεωτικές κάθε φορά από τις οικείες διατάξεις». Συνεπώς, όταν οι κανόνες δημοσιότητας που ορίζονται από άλλες διατάξεις προβλέπουν ως υποχρεωτική τη δημοσίευση

προκήρυξης διαγωνισμού σε νομαρχιακή, ήδη (άρθρο 16 του ν. 4487/2017) περιφερειακή και σε τοπική εφημερίδα, συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του ν. 3548/2007 και η προβλεπόμενη ως υποχρεωτική δημοσίευση διενεργείται σύμφωνα με τους ορισμούς του νόμου αυτού. Αντιθέτως, όταν οι οικείες διατάξεις δεν προβλέπουν ως υποχρεωτική τη δημοσίευση σε περιφερειακό ή τοπικό τύπο, οι διατάξεις του ν. 3548/2007 δεν έχουν πεδίο εφαρμογής.

17. Κανόνες τοπικής δημοσιότητας για τους διαγωνισμούς προμηθειών τίθενται με το άρθρο 4 του Κανονισμού Προμηθειών του Δημοσίου (π.δ. 118/2007), που δημοσιεύθηκε (Α'150/10-7-2007) μετά τη δημοσίευση του ν. 3548/2007 (Α'68/20-3-2007). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γεννάται υποχρέωση προς δημοσίευση της προκήρυξης σε τοπική εφημερίδα, «όταν ο διαγωνισμός προκηρύσσεται από περιφερειακή Υπηρεσία». Συνεπώς, σε περίπτωση κατά την οποία ο φορέας που προκηρύσσει το διαγωνισμό προμήθειας είναι περιφερειακή υπηρεσία, εφόσον το νεότερο νομοθέτημα δεν ορίζει άλλως, όλα τα ζητήματα σχετικά με την ικανοποίηση της απαίτησης για τοπική δημοσιότητα, μεταξύ των οποίων ο αριθμός και ο τόπος των υποχρεωτικών δημοσιεύσεων σε περιφερειακό και τοπικό τύπο, οι οποίες διενεργούνται επιπλέον των δημοσιεύσεων που προβλέπονται από άλλες διατάξεις, ρυθμίζονται από τις διατάξεις του ν. 3548/2007. Αντίστοιχη υποχρέωση δεν στοιχειοθετείται, ούτε νομιμοποιείται η σχετική δαπάνη κατ' άρθρο 77 παρ. 1, 2 και 5 του ν. 4270/2014, όταν ο διαγωνισμός προκηρύσσεται από κεντρική υπηρεσία, ακόμη και όταν ο τόπος παράδοσης ή εγκατάστασης των υπό προμήθεια ειδών βρίσκεται στην περιφέρεια .

18. Επομένως, στην περίπτωση του ερωτήματος, κατά την οποία προκηρύσσεται διαγωνισμός προμήθειας από κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου, εφόσον οι εφαρμοστέες διατάξεις του άρθρου 4 του π.δ. 118/2007 δεν προβλέπουν ως υποχρεωτική τη δημοσίευση της προκήρυξης σε περιφερειακό ή τοπικό τύπο, οι διατάξεις του ν. 3548/2007 δεν βρίσκουν πεδίο εφαρμογής και δεν επιβάλλουν αυτοτελώς σχετική υποχρέωση. Το ίδιο, βεβαίως, ισχύει και όταν πρόκειται για επαναληπτική διακήρυξη, όπως στην περίπτωση του α) υποερωτήματος.

Απάντηση

19. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ότι στο τεθέν ερώτημα αρμόζει η εξής απάντηση:

α) Η διάταξη της παραγράφου 3 του σημείου Α του άρθρου 3 του ν.3548/2007 δεν έχει πεδίο εφαρμογής στην περίπτωση διακήρυξης διαγωνισμού από την αρμόδια προς τούτο κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Διεύθυνση Προμηθειών και Εποπτείας Αποθηκών – ΔΙ.Π.Ε.Α.) για την προμήθεια τεχνικού και εκπαιδευτικού εξοπλισμού για την κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικών Σύρου, Οινουσών και Χίου και, δεν θεμελιώνει υποχρέωση δημοσίευσης σε τοπικές εφημερίδες της περίληψης της επαναληπτικής διακήρυξης.

β) Προκειμένου για διαγωνισμούς προμηθειών, που διενεργούνται από τη ΔΙ.Π.Ε.Α. για λογαριασμό του Υπουργείου, δεν υφίσταται υποχρέωση δημοσίευσης των περιλήψεων των διακηρύξεων σε τοπική ή και περιφερειακή εφημερίδα, ήδη δε, μετά την 1-1-2018, ούτε σε ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες.

γ) Ο τόπος εγκατάστασης του υπό προμήθεια είδους ή παροχής της υπηρεσίας δεν αποτελεί κριτήριο για το αν απαιτείται να γίνει δημοσίευση σε τοπική εφημερίδα.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 24 Ιανουαρίου 2018

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Χρυσή Φούλα Α. Αγγερίνου
Αντιπρόεδρος Δ.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Αικατερίνη Ι. Γρηγορίου
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους